

Jegyzőkönyv a Politikai Bizottság 1957. október 9-i üléséről

2. Javaslat a magyar sportélet megjavítására

KÁLLAI GYULA elvtárs:

Hegyi elvtárs kérte, hogy még a PB előtt beszéljek vele. Két dolgot mondott: az egyik, hogy lényegében őt csak egyik-másik kérdésben hallgatta meg a bizottság, de komolyan nem vonta be a javaslat elkészítésébe. A javaslatot ebben a formában nem ismerte. Ennek több határozati javaslatával nem ért egyet. Nagyon nehezményezi – ő nem tudja, hogy személy szerint róla mi van – de a Terényi [Imre], aki az Adminisztratív Osztályon dolgozik az ő beosztottjainak azt mondta, hogy Hegyi nemsokára távozik onnan. A legkülönbözőbb híresztelések vannak róla, ezt a Sporthivatalban mindenki beszéli. Feltehető, hogy a személyi részt nem ismeri, de arra következtet, hogy különféle vádak vannak ellene és erre vonatkozóan őt soha senki meg sem kérdezte.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Ezt is nyugodtan elmondhatja.

MAROSÁN GYÖRGY elvtárs:

Közlöm veled, hogy ezen a téren, hogy a Politikai Bizottság elé került az anyag, mindenki megmozdult önmagáért és másokért. Olyan határozat kell, amely egyszer megpróbál rendet csinálni.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Napirenden van a magyar sportélet megjavítására szóló javaslat. Előadó: Földes László. Ismerik az előterjesztett javaslatot? Ismerik.

FÖLDES LÁSZLÓ elvtárs:

Két észrevételem van. Csak azt akarom elmondani, hogy a bizottság, amelyet a Politikai Bizottság megbízott,⁵⁵ nagyon széleskörű tájékozódást igyekezett szerezni, miután mind a három tagja nagyon alaposan a sportéletet nem ismeri. Meghallgattunk mintegy 45 sportéletben résztvevő embert. Ennek alapján állítottuk össze a javaslatokat. Ez az egyik észrevételem, hogy nagyon sok embert meghallgattunk. A másik, bár az értekezlet előtt Komócsin elvtárssal pár szót váltottunk, az, hogy a Politikai Bizottság elé kerülő KISZ küldöttértekezlet határozati javaslattervében a sportéletéről eltérő értékelés van, mint a most napirenden lévő anyagnál. De Komócsin elvtárs mondotta, hogy ezeket ők ki fogják korrigálni [sic!]. A vita egyike az, hogy a KISZ a sportéletben közvetlen

---

⁵⁵ A bizottság kiküldéséről l. a 7. sz. dokumentumot.

módon irányító szerepet kíván.⁵⁶ Az a javaslatunk, hogy bár könnyebb, de rosszabb megmondom a közvetett mód, de a javaslat ilyen értelemben javasolja a KISZ szerepét megszabni.⁵⁷ Visszatérő valami ez és a KISZ-t egy kicsit önmagát is rossz irányba tereli.

KOMÓCSIN ZOLTÁN elvtárs:

Ez már nem az az anyag.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Kérdése kinek van? Kérdés nincs. Hozzászólása kinek van?

EPERJESI LÁSZLÓ elvtárs:

Az előterjesztéssel egyetértek. Jónak tartom különösen azt, hogy az előterjesztés hozzányúl sok olyan kérdéshez, mint az iskolai sport, a sportoló ifjúság erkölcsi nevelése.

Az egyik megjegyzésem lenne: helyes volna, ha a Politikai Bizottság határozatot hozna arra, hogy a falusi sport fejlesztésére, amely meglehetősen el van hanyagolva, az erőnkhez képest megfelelő állami támogatást nyújtsunk. Másrészt nagyon nagy gonddal kellene foglalkozni a Sporthivatalnak és a Kommunista Ifjúsági Szövetségnek, hogy megfelelő sportvezetőket képezzünk ki falura, mert az a tapasztalatom, hogy sok helyen falun nem megfelelő emberek vezetik a sporttestületeket. Ide tartozna az is, hogy amikor tömegsportról beszélünk, feltétlenül azt is kell ezen érteni, hogy biztosítsuk a tömegsport feltételeit, szinte szórakozásszerű sportot.

Nagyon helyesen beszél az anyag arról, hogy a sportoló ifjúság nevelésében kulcsszerepük van az edzőknek, sportoktatóknak. Ehhez a ponthoz belevenném a testnevelő tanárokat, valamint a Testnevelési Főiskolát. A szakemberek képzésére kellene ezt ráállítani, mert különösen az ellenforradalom alatt és után is nagyon komoly problémák vannak ezen a téren.

A pártirányítással egyetértek. Meg kellene gondolni, nem lenne-e helyes kommunista frakciókat létrehozni ilyen helyen, mint pl. a Magyar Labdarúgó Szövetség, ahol tényleg a kommunista erőket összefogva segíteni tudjunk abban, hogy aktívan részt vegyenek ebben a munkában. Végül egy javaslatom lenne, amennyiben az előbbieket a Politikai Bizottság elfogadja, az érdekelt állami szervek ennek megfelelően intézkedéseket dolgozzanak ki az év végéig.

FOCK JENŐ elvtárs:

Az előterjesztéssel egyetértek. A 9. oldalon az „Egyéb intézkedések”-nél a 2-3-4

---

⁵⁶ A KISZ Országos Értekezletének határozattervezetében külön fejezetet szenteltek az ifjúság művelődési és sportigénye kielégítésével kapcsolatos kérdéseknek. A javaslat a sport területén elsődleges feladatnak az ifjúsági tömegsport kifejllesztését tekintette. Az előterjesztők szerint a KISZ-nek az egész magyar sportéletben aktív szerepet kell játszania, és a KISZ egész sporttevékenységét úgy kell irányítani, hogy a középiskolákban, főiskolákon, egyetemeken és falun a sport egész vezetése és szervezése a KISZ által létrehozott ifjúsági sportegyesületek és sportkörök kezében legyen.

⁵⁷ Az előterjesztésben a falusi, ifjúsági sportkörök és általában az ifjúság között végzendő sportmunka elősegítésére a KISZ vezetése alatt álló Országos Sportbizottság létrehozását javasolták.

pontot illetően javaslom, hogy a Politikai Bizottság ne határozzon így.⁵⁸ Például az állami támogatás, a nyereség visszatérítés az üzemekben nagy nyugtalanságot keltene. A 4-es pont teljesen érthetetlen, hogy mit akarnak, de ha azt akarják, hogy a szakszervezeti tagdíjak egy részét a sportra fordítsák, azt a szakszervezet párthatározat nélkül el tudja intézni.

HEGYI GYULA elvtárs:

Eltársak! Ezt az anyagot nem lehet olyan végleges anyagnak tekinteni, amely a magyar testnevelésnek és sportnak az elvi és szakmai problémáit elrendezi. Maga az anyag sem igényel magától ilyesmit, mert hiszen igen helyesen a Sportbizottságnak a megszervezésével a párt Sportbizottságának kötelességévé teszi, hogy egy fél éven belül dolgozza ki a párt sportprogramját. Meg kell mondani, hogy ilyesfajta sportprogramot igen sokat dolgoztunk ki. Megkísérli ez az anyag az új szervezeti formának a felépítését és ennek az anyagnak a nagy részével elvileg egyetértünk. Hiányzik az anyagból az államnak a szerepe, illetve megemlíti, hogy az államnak van szerepe a magyar testnevelési és sportmozgalomban, azonban a javaslatok, amelyeket tesz, az államnak a szerepét gyengítik és csökkentik, és mellékes szerepet tulajdonítanak az állami vezetésnek. Amellett, hogy mi a legteljesebb mértékben helyeseljük a társadalmi munka kiszélesítését, hiszen azt az elmúlt években igen hathatósan csináltuk, és ezt az anyag egyáltalán nem említi meg, hogy körülbelül 40 000 társadalmi munkás dolgozott a Testnevelési és Sportbizottság mellett. Ebben a pillanatban körülbelül 10-12 000 ezeknek a száma. Azt hiszem, hogy ezen a területen az államnak a szerepét sokkal jobban ki kellene domborítani, dacára annak, hogy a társadalmi munka kiszélesítésére szükség van és minden körülmények között el kell érni, hogy a magyar testnevelési és sportmozgalom szélesebb legyen, mint az elmúlt esztendőkből volt. Az egész magyar sport feladatainak a koordinálása elsősorban állami feladat, ezt semmiféle társadalmi szervezet elvégezni nem tudja.

Az anyag megemlíti, hogy az ellenforradalom előtt is voltak ilyesfajta vonások és az ellenforradalom előtt mi történt, de hogy az ellenforradalom alatt mi történt, arról keveset beszél. Igen érdekes téma volna, hogy mi történt a magyar sport széttöbbantása tekintetében. Meg kell említeni, hogy a sportegyesületeket feloszlatták az állam tudta nélkül, a társadalmi szövetséget feloszlatták, és helyettük elrendelték a régifajta szövetségek megalakulását és sajnos egy hibás intézkedés következtében az OTSB-t is megszüntették. Állami segílyt osztottak szét az állam hozzájárulása nélkül. Ezek mind olyan kérdések, amelyeket érdemes lett volna ebben az anyagban feldolgozni, hogy a Politikai Bizottság

---

⁵⁸ A kifogásolt pontok a következők voltak: „2. Az állami támogatás az elmúlt évek mértékéhez mérten 1957-ben kb. egyharmadára csökkent. A bizottság azt javasolja, hogy már 1958-ban is emeljük az állami támogatást és általában az emelkedés évenkénti 10-15% legyen. 3. Szükségesnek tartjuk, hogy az év végi nyereség-visszatérítés során a pártszervezetek és az igazgatók gondoskodjanak arról, hogy a nyereségrészesedés egy része a tömegsport céljaira legyen fordítva. 4. Az állami támogatásból az üzemi sportra fordítandó rész – az egyesületek és sportolók felé a jövőben mint szakszervezeti tagdíjakból származó hozzájárulásként jelentkezzen.”

teljes mértékben tisztában legyen azzal, hogy mi történt az ellenforradalom előtt, alatt és mi történt az OSH 10 éves fennállása ideje alatt. Meg kell mondani, hogy munkánkat nagyon sok bíráló, kritika illetheti jogosan, de az eredményeket és sikereket úgy kell feltüntetni, ahogyan vannak. Nagyon sok általános dolog van az anyagban, ami nem egészen fedi a valóságot. Például a sportbürokráciával kapcsolatban megállapítja az anyag, hogy igen sok függetlenített dolgozó dolgozott a sportéletben és nem társadalmi munkásokkal oldották meg a feladatokat, ami oda vezetett, hogy senki sem akart szerelemből dolgozni, hanem mindenki mindenért tartotta a markát. Ezzel szemben nincs semmiféle adat, az anyag nem részletezi a dolgot.

Tudni kell azt, hogy a sport területén a szakszervezeteknél és közületeknél 8372 embert alkalmaztak függetlenítve és félfüggetlenítve addig, amíg az állami apparátusnak országosan 597 függetlenített dolgozója volt, körülbelül 7%-a a sportegyesületi függetlenített embereknek. Amikor valaki arról beszél, micsoda óriási létszám, mindig az állami vízfejről beszél és nem arról, hogy maguk a szakszervezetek, közületek alaposan eltúlozták a létszámukat és óriási összegeket költöttek el a sportra. Pontosan forintban is ki tudnám mutatni, hogy milyen összegek mentek el így a függetlenített emberekre vonatkozóan. A társadalmi munkásokról már tettem említést, 40 000 volt a számuk és ebből 10000 dolgozott a tsb-k mellett, 3000 az OTSB mellett és a területiek mellett 7000 és a társadalmi szövetségekben dolgozott a további 30 000. Meg kell mondani emellett természetesen, hogy minél több társadalmi munkásra van szükség.

Általánosságban a Magyar Testnevelési és Sporthivatalt liberális magatartással illetik olyan emberek, akik mindenben különböző dolgokat látnak és találnak, de például ez a javaslat a szövetségek számára lényegesen többet engedélyez, mint amennyit mi eddig kialakítottunk. Mi a szövetségeknek teljes szakmai önállóságot adtunk, de mindjobban, hónapról-hónapra megfogtuk azt az elburjándzott nemzetközi kapcsolattartást, amit helytelennek tartottunk, de az első hónapokban nem tudtunk úrrá lenni ezen. Tekintettel erre meg kell mondani, hogy minisztertől kezdve a párttitkárokig mindenki támogatta azokat a külföldi utazásokat, amelyek megtörténtek az elmúlt hónapok alatt.

A javaslat felveti, hogy a szövetségeknek, a szakszövetségeknek a munkájában nem helyes, hogy az állami apparátus vezetője egyszemélyben megváltoztathatja a szövetségek döntéseit. Ha párhuzamot vonok, akkor ebből az következik, hogy a miniszter nem változtathatja meg a gyárigazgató döntését. Ahol törvények és szabályok vannak, amelyek szabályozzák ezek tevékenységét, ott egyszemélyben az elnöknek joga és kötelessége intézkedni és a helytelen határozatot megszüntetni, nem pedig bürokráciát kitermelni, hogy csak a Testnevelési Sporttanács elnöksége változtathatja meg a döntéseket. Azt hiszem, hogy a szövetségek maguk sem kérnek az ilyen szabadságból. Mi amellet vagyunk, hogy a szövetségeknek teljes szakmai önállóságot biztosítsunk.

Fel van tüntetve a javaslatban, hogy a Testnevelési és Sporttanács apparátusaként

szerepel az állami apparátus. Hol láttak már az elvtársak – én már a javaslat előkészítőinek felvettem – olyan állami apparátust, amely alá van rendelve egy társadalmi szervnek? Ilyen nincs – „fából vaskarika”. Revízió alá kell venni ezt a felfogást. A Magyar Testnevelési és Sporttanács csak társadalmi szervnek adhat utasítást – jó volna ezt igen határozottan kimondani amellet, hogy az OSTB [OTSB] ellátja a tanács adminisztratív dolgait, de nem mint alárendelt szerve.

A sportkörök felállításánál az anyag azt javasolja, hogy elsősorban munkahelyenként kell a sportköröket megszervezni, de lehetőséget kell adni, hogy bizonyos területen, ahol ezt tradicionális okok indokolják, működhessenek sportkörök. De nem említi a javaslat, hogy kinek a felügyelete alatt működjenek. Egy területi sportkör felett nehezen gyakorolhat felügyeletet a szakszervezet, vagy a KISZ, ha nem fiatalokból álló sportkörökről van szó. Helyes ennél a kérdésnél, hogy a munkahelyi sportkörök terjesszék ki a munkájukat a területiekre is. Meg lehet gondolni a dolgot, hogy egy-egy üzemnek üzemi bizottsága, pártbizottsága, sportegyesülete nem az egész terület sportmunkája felett felügyeletet gyakorol.

Eperjesi elvtárs mondta, hogy falun milyen veszélyeket rejt magában különböző olyan embereknek a működése és nem szeretnénk, ha a jövőben ezek működési lehetőséget kapnának. Itt ugyanaz a helyzet. Nagyon kell vigyázni erre, hogy minden sportkörnek valamilyen tömegszervezet legyen a felügyeleti szerve. A KISZ-nek a szerepéről. Nagyon sokat beszéltünk erről Komócsin elvtárrsal, valamint a SZOT-tal is, hogy meg tudjunk állapodni a községi területek tekintetében is. Az elmúlt hónapokban mind a két tömegszervezetünknel sok esetben mutatkozott túlzott kívánság. A KISZ vonaláról sportkör megalakítása, a szakszervezetnél más természetű. Ezeket a magunk részéről helyesnek tartjuk. Helyeseljük, hogy a SZOT az összes munkahelyi sportkörök felügyeletét, irányítását lássa el, a KISZ legfontosabb feladatának az iskolai sportkörök kézbentartását, valamint azokat a falusi sportköröket, amelyeknek nincs módjuk a MEDOSZ, vagy más szakszervezethez tartozniok, az úgynevezett egységes falusi sportköröket, tartsa kézben.

Az anyag felveti, hogy az elmúlt esztendő alatt túlzottan a minőségi sport vonalára csúszott a magyar sportvezetés. Nem akarok ez ellen különösebben védekezni, nagyon sok igazság van ebben, de hallatlanul sok eredményt is értünk el. (APRÓ [ANTAL] elvtárs közbeszólása: Nem is az a baj, hanem, hogy a tömegsport alatta maradt.) Itt ezen a területen nekünk igen komoly sikereink vannak, de, hogy a tömegsportot elhanyagoltuk, arról lehetne vitatkozni, Apró elvtárs. 1955-ben 210000 versenyt rendeztünk Magyarországon. Ha magát a számot mondom, versenyt, nem a személyeket értem, szakosztály rendszerű versenyt, ahol több szakosztály, sportkör indulhat, az nem azt bizonyítja, hogy ebben az országban a tömegsporttal nem lett törődve. Nem mondom, hogy nem lehetne vele többet törődni. Volt olyan év, amikor az MHK keretében 500 000 ember tette le a próbát. Ha Apró elvtárs mutat Európában, vagy a baráti országok között a mi lakosságunkhoz viszonyítva ilyent, akkor elfogadom, hogy ebben

a tekintetben, a tömegsport kérdésében különösebb hibákat követtünk el. Azt gondolom, ezen a területen még lehetne fokozni a dolgot, de hogy elhanyagoltuk, az nem helytálló. A falusi spartakiádon 1956-ban 109 000 falusi fiatal vett részt. Azt elfogadjuk kritikaként, hogy jobban, sokkal többet törődtünk a minőségi sporttal, több pénzbe került a minőségi sport, mint a tömegsport, de törődtünk azért a tömegsporttal, mert ezek a számok, eredmények azt bizonyítják, hogy történt ezen a területen is valami.

Az iskolai sport tekintetében történtek súlyos mulasztások, súlyos hiba történt. Meg kell mondani, hogy az a végtelen közömbösség, amellyel az Oktatásügyi Minisztérium kezelte ezt a dolgot, az nem volt közönséges, és ebben az anyagban helyesen van megállapítva az Oktatásügyi Minisztérium közömbössége ezen a területen.⁵⁹ Nem kell különösen magyarázni, hogy egy iskola 400 Ft-ot fordít egy tornaterem fenntartására. Körülbelül így viszonyultak az egész kérdéshez.

A javaslat elköveti azt a hibát, hogy túlzottan a labdarúgással foglalkozik – még a vándoredzők kérdését is beleveszi –, amit egyáltalán nem lehet helyeselni. 31 sportág van Magyarországon, amellyel törődni kell, nemcsak a labdarúgással. (FÖLDES [LÁSZLÓ] elvtárs közbeszólása: A Politikai Bizottság utasítása úgy szólt, hogy erre külön térjünk ki.) Ezt nem tudtam, de még van 30 sportág, amivel törődni kell.

Az anyag a sportolók túlzott anyagiasságát veti fel, és mint a magyar minőségi sport jellemzőjét említi meg. Nem így van. A magyar sportmozgalom egészére nem vonatkoznak azok a súlyos megállapítások, amelyek joggal megilletik a minőségi sportolók egy részét. Sok dologról megfeledezünk, olyanról, amely különösen az ellenforradalom után történt, hogy pl. a legkiválóbb sportolókat elküldték a munkahelyükről.

Az anyagot úgy szeretném, ha a Politikai Bizottság elfogadná, mint egy tájékoztatót, amely megpróbálja a szervezeti formákat is megállapítani. Azt javasolnám az itteni pontok helyett, hogy a Politikai Bizottság határozza el a párt Sportbizottságának a létrehozását és a Minisztertanács mellett működő Magyar Testnevelési és Sporttanács felépítését és elnökének kijelölését. Ugyanezen elvek alapján kell azután vinni a megyei, járási vonalon is.

Befejezésül fel szeretném a Politikai Bizottság figyelmét hívni, hogy ennek az anyagnak az elkészítését szörnyű nagy titokzatossággal kezelték, annyira, hogy engemet egyszer meghallgattak és a 2 órás meghallgatás alatt el kellett mondanom, hogy mi történt az ellenforradalom óta a magyar sportéletben, más senkivel nem beszéltek az apparátusból, az anyag további készítésébe engemet nem vontak be. Meg kell mondani, hogy ez – a Magyar Testnevelési és Sporthivatal részéről – elég megalázó volt. A magyar sportmozgalomban rengeteg sértődött ember van, akik a munkájukat elvégezni nem tudják, de igen jól helyezkednek és megtalálják mindenütt azokat a lehetőségeket, hogy közöljék különböző

⁵⁹ Az előterjesztésben ezt a következőképpen fogalmazták meg: „Az elmúlt években abból a téves és káros nézetből kiindulva, hogy a sport rontja a fiatalság erkölcsét, az Oktatásügyi Minisztérium illetékes vezetői nem támogatták az iskolai testnevelési sportot.”

területeken országmentő javaslataikat. Ez a hosszú várakozás – tekintettel arra, hogy a kiküldött bizottság február 28-ig a magyar sport átszervezésére elkészítette a javaslatokat – bizonytalansági légkört teremtett. Meg kell mondani, hogy igen sokan mindent megtettek, hogy a magyar sportvezetést diszkreditálják. Bennünket ezekben a kérdésekben – engem sem – meg sem hallgattak. Attól félek, hogy ilyenfajta káros működésnek és befolyásnak a magyar sport fogja meginni a levét. Ezért arra kérem az elvtársakat, alaposan vizsgálják meg azokat a kérdéseket, amelyek ide kerülnek, mert megérdemlik, hogy foglalkozzanak velük az elvtársak.

TERÉNYI IMRE elvtárs:

Gáspár elvtársék által elkészített javaslatoknak a lényegével egyetértek, mert úgy látom, hogy a jelenlegi problémák megoldását biztosítják.

Néhány észrevételem lenne. A bevezető részben az 1940 előtti sportélet egyik legjellemzőbb vonása nincs megemlítve, hogy Magyarországon évtizedek óta a professzionizmus a sportéletben jelentős, erős volt. Nagyon fontos ez, mert az elmúlt 12 évben, annak ellenére, hogy nagy eredményeket értünk el – és ezeket ismerjük – elég sok súlyos hibát is elkövettünk, és ezeknek a legfontosabb okozója a professzionizmusnak a különböző formában való jelentkezése a magyar sportélet vezetésében. Nem azt mondom, hogy a sportvezetésben úton-útfélen érvényesültek ezek az elvek, de fellelhetőek voltak és sok hibához vezettek. Úgy látom – és a Központi Vezetőség⁶⁰ 1954. decemberi határozata a sportélet helyzetéről is megállapította –, hogy ennek következtében elsősorban a szocialista sportmorált nem sikerült megfelelően biztosítani a sportszervekben és ezért a sportmozgalomnak az erkölcsi arculata meglehetősen rossz és nagyon sok problémát rejt magában ez a kérdés.

Nem tudok egyetérteni Hegyi elvtárral, hogy ez nem volt jellemző az egész sportéletre. Ez sajnos általában elég jellemző volt és ma is az. El lehet mondani erre nagyon sok példát, hogy nemcsak az élsportolók, a labdarúgók, hanem a fiatal kezdő sportolók között is az anyagiasság és más rossz tulajdonság igen erős volt.

A másik probléma, amit a professzionista hatás, a kapitalista burzsoá szemléletnek az érvényesülése hozott, az, hogy a tömegsport fejlesztését nem megfelelő mértékben és formában végeztük el. Itt is nekünk, az eredményeink mellett, melyek a kapitalista Magyarország sporteredményeihez képest óriási fejlődést jelentenek, látni kell azonban, ha az elmúlt 12 év lehetőségeit vizsgáljuk, hogy van lemaradás ezen a téren. Elsősorban az iskolai testnevelésnél mutatkozik ez. Ez a legsúlyosabb hiba, és jelenleg is a leglényegesebb, másfél millió iskolás testneveléséről, a magyar ifjúság zöméről van szó – és éppen ezt hanyagoltuk el. 1955-ben kb. 30-40 millió forintot adtunk ki Magyarországon a sportra különböző címen és ebből összesen 6 és félmilliót fordítottunk az összes általános iskolások kötelező testnevelésére és sportjára, ugyanakkor egyedül a Budapesti Honvéd

---

⁶⁰ Helyesen: A Politikai Bizottság hozott határozatot.

kb. évi 8 millióba került, többbe, mint az egész iskolai sport összesen. Ez a szám is világosan mutatja, hogy itt milyen súlyos hiba van és más területen elért eredmények hangoztatása mellett nem szabad ezt figyelmen kívül hagyni.

Az élsport terén a kapitalista Magyarországhoz viszonyítva óriásiak az eredmények, nem szabad ezt lebecsülni és nem fogadhatjuk el az ellenforradalmárok állítását, hogy mi tönkretettük a magyar sportot – mert ezt mondták. Ugyanakkor kritikusabban kell nézni a saját munkánkat. Vannak olyan sportágak Magyarországon, amelyeknél az élsport tekintetében visszaesés van a kapitalista Magyarországon elért eredményekhez képest; ilyen a tenisz, az ökölvívás és még néhány sportág. A labdarúgásban szintén visszaesés mutatkozik, problémák vannak és olyan a helyzet, hogy egyáltalán nem lehetünk azzal megelégedve. Nagy tehetségeink vannak, de ha nem fogjuk kritikailag felülbírálni, a visszaesés tovább fog fokozódni.

Miért következtek be ezek a súlyos hibák az eredmények mellett? A jelentés, melyet Gáspár elvtársék csináltak, azt mondja, a fő oka azt volt, hogy a pártban egykét vezető, elsősorban Farkas Mihály, a párt határozataitól eltérő intézkedéseket tett, melyek nagy szerepet játszottak ezeknek a hibáknak az elhatalmasodásában. Itt nemcsak Farkas Mihályról van szó, hanem sok sportvezetőről, akik hasonló szemlélettel gondolkodtak és cselekedtek. Nem lehet mindenért Farkas Mihályt okolni.

Úgy gondolom, Hegyi elvtársnak igaza van abban, hogy a jelentésnek részletesebben kellene foglalkoznia az ellenforradalom alatt lezajlott eseményekkel és, hogy jelenleg hogy állunk. Éppen ez lett volna az a fundamentum, amelyre az egyébként nagyon helyes javaslatokat – amelyekkel egyetérték – rá kellett volna építeni. Nem akarok erre kitérni, Hegyi elvtárs beszélt már róla, hogy igen nagy a bizonytalanság a sportvezetésben és ez végeredményben az ellenforradalom okozta károk következtében áll fenn a jelen pillanatig. Annak ellenére, hogy a kormánybizottság 10 hónapja működik⁶¹ már, nem sikerült ezt a bizonytalanságot a 10 hónapnak megfelelő ütemben kiküszöbölni. Ennek az az oka, hogy sajnos a kormánybizottság, amely véleményem szerint nem minden tekintetben végezte el azt, amit el kellett volna végeznie, de sok jó javaslatot hozott, nem kapott kellő segítséget a pártközponttól munkájának végzéséhez. Hegyi elvtárs hónapokon keresztül, szinte minden hónapban nyilatkozott a sajtóban, hogy most kerül sor a sport átszervezésére. Lehet, hogy Hegyi elvtárs ígéretet kapott erre vonatkozóan vezető elvtársaktól, mégis ennyire elhúzódtott a dolog. Nagyon jól tudom, hogy a Központi Bizottságnak fontosabb dolga is van, mint a sportvezetés kérdése, de

---

⁶¹ Az Országos Testnevelési és Sport Bizottságot az egyes minisztériumok összevonásáról és megszüntetéséről szóló 1956. évi 33. tvr. 1956. december 31-ével megszüntette. A feladatkör átkerült a Művelődésügyi Minisztériumhoz, tehát ezt követően nem kormánybizottság, hanem csak tárca szintű testület irányította a sportéletet. Ezen változtatott az itt tárgyalt elképzelés és az ennek megfelelően megszülető 1958. évi 4. tvr. a Magyar Testnevelés és Sport Tanács, illetve annak hivatala létesítéséről. A törvényerejű rendelet egyben országos testnevelési és sport tanácsai hálózatot is létrehozott.

kétségtelenül hozzájárul ahhoz, hogy a kormánybizottságnak nem sok tekintélye van és nagyon sokan várják, hogy megtörténjen a változás.

Véleményem szerint a javaslat helyesen említi meg, hogy sokan ülnek sportfunkcióban, akik az ellenforradalom alatt kerültek oda, nem megfelelők arra, hogy ott legyenek és ugyanakkor vannak elvtársaink, akik az ellenforradalom alatt különböző okok miatt elkerültek és ezeket a dolgokat még nem rendezték. Sok elvtárs ügyében történt intézkedés, de a dolog még mindig nincs lezárva.

Én úgy látom, annak ellenére, hogy a sportéletben erős bizonytalanság uralkodik, a tömegsportban meglehetősen nagy a visszaesés, az élsportolók terén súlyos veszteségeket szenvedtünk és erős a régi polgári nézet befolyása, az ellenforradalom következményeként az élsportolók nem dolgoznak, mégis lehetőség van arra, hogy rövid időn belül ezeket a hibákat kiküszöböljük és komoly fejlődést érzünk el. Erre megvan az óhaj a sportemberek részéről, megvannak a káderek is, akik ezt végre tudják hajtani és amennyiben ezek a javaslatok, amelyeket a Gáspár elvtársék készítettek, meg lesznek valósítva, ezt a felemelkedést el is tudjuk érni.

A javaslatokkal kapcsolatban feltétlenül helyesnek és szükségesnek tartom, hogy a pártnak legyen Sportbizottsága, amely kidolgozza a párt sportpolitikáját és programját, amelyben a legfontosabb feladatok meg lesznek határozva. Eléggé elhanyagoltuk az elmúlt években ezt a területet, s különösen az ellenforradalom óta hosszú hónapokon át a pártvezetés megszűnt a sportmozgalomban. Az is helyes, amit Eperjesi elvtárs javasol, hogy a nagyobb sportszervezetekben, szövetségekben létesítsünk kommunista aktívát, mert csak ezeken keresztül tudjuk biztosítani politikánkat. Nagyon kell vigyázni arra, hogy mindez a hivatalos sportszerveknek az önállóságát se csorbítsa, ne úgy dolgozzanak, hogy a múltban elkövetett hibákat megismételjük, hogy a kommunisták nem meggyőzéssel, hanem büntetéssel dolgoztak. Úgy kell dolgozniuk, ahogy a kommunistáknak a tömegszervezetekben általában dolgozniuk kell. Ki kell alakítani a közös platformot párttagok és pártonkívüliek között, amennyiben egyetértünk – így kell együtt dolgozni. Azért kell ezt kihangsúlyozni, mert elég sok szektás hibát követtünk el, jóformán az összes vezető funkcióban párttagok vannak, pártonkívülieket alig lehet találni.

A Magyar Sporttanács felállításával kapcsolatban feltétlenül helyesek a javaslatok, úgyszintén a megyei, járási, városi, kerületi tanácsok létrehozása. Abból indulunk ki, hogy ez a magyar sportmozgalom egységes politikai és legfelsőbb vezető szerve és ha ilyen szerv ez, akkor ennek irányítania kell az összes sporttal foglalkozó szervezetek munkáját, tehát az egyes minisztériumok ilyen irányú munkáját, amennyiben a Művelődésügyi Minisztérium ezt a feladatát nem tudja ellátni. Jelen pillanatban oda tartozik.

Szeretnék ebben a kérdésben Hegyi elvtárral vitába szállni, mert úgy látom, hogy ez a javaslat feltétlenül helyes és növeli a sportmozgalom vezetésének a demokráciáját, ugyanakkor nem áll az a dolog, hogy csökkenti az állam szerepét.

Úgy látom, hogy ez a javaslat kiküszöböli az elmúlt évek hibáit, amikor az OSH vezetője minden kis és nagy kérdésben fenntartotta a döntés jogát, valóban elbürokratizálódott a sportvezetés és nagyon sok hiba forrásává vált. Akkor, amikor olyan szervezetet javasolnak, amely széleskörű testületet jelent, feltétlenül növeli a sportvezetés demokratizmusát. Az elmúlt években az volt, hogy az egyes társadalmi szervek, sportszövetségek munkáját az OTSB előadói meggátolták, akadályozták. A sportszövetség vezetői kialakították álláspontjukat, a hivatal előadója megmondta, hogy nem ért vele egyet. A javaslat elkészítői ezt az állapotot akarták elkerülni. Ez nem csökkenti, hanem növeli az állam szerepét és ugyanakkor összefonódik az állami szervezet munkája a társadalmi szervezetek, aktívák munkájával. A magyar sportvezetésnek két pillére van: az állam, valamint a társadalmi munkások ezreinek a segítő ereje. Ez a javaslat ebben az irányban nagyon helyesen megoldja ezt a problémát. (HEGYI GYULA elvtárs közbeszólása: Ez a mi javaslatunk is.) Hegyi elvtárs azt kifogásolta, hogy egy társadalmi szerv nem lehet az állami szerv fölél rendelve. Véleményem szerint a függetlenített apparátusnak a Sporttanács rendelkezésére kell állnia.

Javasolom a Politikai Bizottságnak, hogy amennyiben elfogadja az MTST megalakítását, meg kell bízni azzal, hogy 1-2 éven belül dolgozza ki a Magyar Népköztársaság testnevelési törvényét. Erre 12 év óta szükségünk lenne. Mi lenne ebben a törvényben? (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Terényi elvtárs, ne fejtse ki most az egész törvényt.) Ilyen volt már a kapitalista Magyarországon, melyet bevontak.⁶² Nagyon nagy jelentősége van a testnevelés, a sport fejlesztésében.

Végül az iskolai sport kérdésében feltétlenül javasolom, hogy ezzel a Minisztertanács külön foglalkozzon és tegye meg a szükséges intézkedéseket. Ezt a 6 és fél millió forintot feltétlenül fel kell emelni, körülbelül 20 millió forintra, ez biztosítja, hogy az elmúlt években elkövetett hibákat – még akkor is, ha más sport területről fogjuk elvonni – elkerüljük.

GYENES ANTAL [!] elvtárs:

A javaslatokkal általában egyetértek. Kiegészítésül ahhoz a részhez szeretnék hozzászólni, amit Hegyi és Terényi elvtársak vetettek fel. Az én véleményem szerint nem helyes az a megállapítás, hogy az államnak a szerepe csökken, Terényi elvtárral értek egyet. Az államnak a szerepe növekedni fog, még akkor is, ha a jelenlegi Állami Sporthivatal a Magyar Testnevelési és Sporttanács vezetése alatt fog dolgozni. Egyébként a tanács tagjait a Minisztertanács hagyja jóvá.

A másik kérdés, amivel kapcsolatban Hegyi elvtársnak aggálya van, az a szakszövetségek önállóságának a kérdése. Sokkal alaposabban körül kell határolni, hogy mit értünk alatta, tudniillik október óta elég sok tapasztalatot szereztünk. Bajaink jelentős része többek között a magyar sport jelenlegi anyagi állapotának fő okozója bizonyos önállóság. Véleményem szerint kizárólag szakkérdésekben nyilvánulhat meg ez az önállóság. Szorosan kell az anyagi részt fogni, különben úgy járunk, mint a labdarúgással, 5 millióval többre kerülnek, mint

⁶² Az 1921 évi LIII. tc.-ről van szó, amely a testnevelésről rendelkezett. (*Törvénytár*, 1921. 439.)

a múlt évben, holott a sport célokra fordított állami támogatás 1/3-ra csökkent. A szakszövetségek önállósága oda is vezethet, hogy tönkreteljen egész sportágakat. Megszűnt pl. a kerékpár szakszövetség, nincsen olyan szoros bajnoki rendszerhez kötve, mint a labdarúgás. Ezeket a kérdéseket véleményem szerint figyelembe kell venni, alaposan körültekintve megállapítani, hogy a szakszövetségek önállósága kizárólag szakmai kérdések megoldására vonatkozik. Ilyen kérdés pl. mint a bajnoki rendszerek jóváhagyása a Sporttanács Elnökségének hatáskörébe tartozik, az hagyja jóvá.

A másik kérdés, amit véleményem szerint az anyagban fel kell tüntetni – ugyancsak a szakszövetségekkel kapcsolatos – ez a magyar sport nemzetközi kapcsolatainak a kérdése. Ez a másik dolog a bajnoki kiírásokon kívül, ami teljesen kicsúszott a kezünk közül. Nem megengedhető az a mértékű kiutazás, ami ma folyik. Véleményem szerint helyesebb lenne, ha a Sporttanács Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya ezt a kérdést kivenné a szakszövetségek kezéből. (FÖLDES [LÁSZLÓ] elvtárs közbeszólása: Így van a javaslatban: „... központilag irányítani a Magyar Népköztársaság nemzetközi sportkapcsolatait.” Te is ezt mondd, ugyanezt javasoljuk mi is. A 3. oldalon van.)

MAROSÁN GYÖRGY elvtárs:

A részletekbe[n] ne vesszenek el az elvek – ezért szólalok fel, annak az előrebocsátásával, hogy az előterjesztéssel egyetérték. Nem tudnánk ebben a pillanatban jobbat hozni, lehetne a részletekben változtatni, de indulásnak ez is jó. A megvalósításnál fog kisülni, mi mindent kell azért tenni, hogy lényegében az elveket helyesen alkalmazzuk a sport területén.

Az elmúlt 12 év alatt az állam a párt irányítása és útmutatása alatt hallatlan összeget áldozott a sportra – a szakszervezetekről nem is beszélek – így több mód volt, hogy a tömegek számára sportolási lehetőséget adjanak, hatalmas eredmények születhessenek, mint Horthy alatt, anélkül, hogy sportolóink világnézete – vezetők és sportolók részéről – ilyen mértékben megváltozott volna. Mit értek ez alatt? A Horthy-Magyarország alatt a magyar sportolók 85%-a – kivéve a Vasast – nacionalista volt, a burzsoázia egész ideológiáját elfogadta. Ugyanezt mi ez alatt a 12 esztendő alatt gazdasági, politikai, társadalmi segítséggel nem tudtuk elérni a sportolók széles tömegeinél, de megőriztük, megtartottuk, továbbfejlesztettük a burzsoázia sportjának világnézetét, ami mindig nagy botrányt okozott. Ez az, amit a Politikai Bizottság a tárgyalásnál figyelembe vesz.

Meg kell mondani, hogy bizonyos értelemben hónapokig nem én voltam felelőse ennek a kérdésnek a Minisztertanácsban, a Kállai elvtársnak pedig később lett köze hozzá. Október után, amikor a nyakunkba szakadt az a kérdés, hogy mi történjen a Melbourne-ben lévő elvtársakkal, akkor a Minisztertanács 2-3 tagjával törtük a fejünket mit tegyünk, hogy ne szakadjanak el tőlünk, hogy az ott harcolók érezzék, hogy a kormány össze van velük kötve.

Meg kell mondani, hogy a sport terén elért eredmények nincsenek összhangban azzal a fejlődéssel, amit az ország elért. Az ellenforradalmi elemek, nem pusztán

a felső vezetésben, hanem általában a társadalmi szerveknél, szövetségekben teljes mértékben bent ülnek, az elvtársak pedig döntő mértékben kikerültek. Nem beszélve arról, hogy a viszony az elvekhez, az eszméhez nem változott – meg kell változtatni. A javaslatnak ez egyik legfontosabb feladata.

Más kérdésekről. Bizalmatlanok a sport vezetői, a kommunisták sem tudnak egy nevezőre jutni. Mindig valami mellékes dolgot vitatnak, azért van, hogy Hegyi, Terényi és mások felszólalásában mutatkozik értékelési differencia. Nekünk ezt a kérdést egyszer úgy kell rendbe hozni, hogy az ott lévő kommunisták egységes álláspontot képviseljenek. Ez lényeges.

A 12 esztendőnek megvannak a maga eredményei, amivel nyugodtan odaállhatunk az egész világ elé, ami hiba, hogy ennek nagyon kevés a szocialista, morális tartalma. Ezért felelős a 12 év vezetése, nem lehet mindent a Farkas, Rákosi, meg a Sztálin nyakába varrni. Ebből a szempontból kell megvizsgálni az itt lévő javaslatokat, hogy a célnak, amiről beszél, megfelel-e? Ha a burzsoá „Ép testben, ép lélek[!]” jelszó alatt sikerült évszázadokig nacionalista ideológia alá vonni az egész fiatalságot, akkor miért nem lehet szocialista tartalommal megtölteni? Hogy a magyar sportot most már ne a Puskás jelentse. Ez a probléma egy kicsit kezd idegessé tenni, hogy kezdjük visszahívni. Nem engedhetjük vissza a pályára. Puskás nálunk többet nem léphet a mezőre.

A Szovjetunióban, főképpen Csehszlovákiában és bizonyos értelemben Kínában is láttam a felvonuláson, hogy a felnövekvő generáció fizikuma mennyiben alakult át a szocialista társadalomban, hogy az egész fizikumot alakítja át az iskolai sport. Olyan szép mozgású cseh lányokat és fiúkat láttam – igaz, hogy ott ez tradíció. Ugyanez áll a Szovjetunióra és bizonyos értelemben most már Kínára is. Az az érzésem, hogy a sportvezetésnek ebben a vonatkozásban, ezeket a fő elveket kell látni. Ha a KISZ nem tudja betölteni a feladatát, akkor melléfogtunk. 2 év múlva újra a Politikai Bizottság elé kerül a kérdés, újból megállapítjuk, hogy nem pénz kérdése, hanem az, hogy áldoz is, ha kedve van sportolni. Emlékszem rá, hogy fiatal sütőmunkás koromban fiatal futballisták saját maguk vették meg a felszerelést.

Azt szeretném – ezzel mindenki egyetért Hegyi elvtárs kivételével – ha ezeknek az elveknek a figyelembevételével megkezdődne egy munka. Ez az ügy megérmé azt, ha a helyes elvek kialakításával azt a célt meg tudnánk közelíteni, ami volt – nem a szovjet példára hivatkozok, hanem a magyar sport tradícióira. A Politikai Bizottság ezt így vizsgálja meg. Nem szabad nekünk visszariadni attól, hogy mi áldozatokat hozunk, hogy a sport morális helyzetét helyreállítsuk. Ki kell válogatni azokat az erőket, embereket, akik garanciát adnak arra, hogy azt a célkitűzést, hogy szocialista tartalommal töltsük meg a sportmozgalmat, meg tudják valósítani.

Ezeket kívántam aláhúzni, hogy lehetőleg már az ősszel kezdjük a következő esztendőkre való készülődést, mert az olimpiára nem az utolsó évben kell készülnünk, hanem erre is már most egy tervet kell készítenünk.

A javaslatokkal egyetértek, egy dologra szeretnék még kitérni. A legnagyobb mulasztásnak és hibának az iskolai sport elhanyagolását tartom. Beszélhetünk erkölcsről a sportegyesületekben, szövetségekben, de ezt már nem ott kell kezdeni, ahol felnőtt emberek vannak, hanem lent az indulásnál, az iskolában. A sportfegyelem kötelességre tanít, teljesítmények elérésére ösztönzi a fiatalokat. Tényleg szinte hihetetlen, hogy csak 6-7 milliót fordítottunk az iskolai sportra. Nem engedhetjük ezt, ezen változtatni kell, mert ha azt akarjuk, hogy a felnőtt sportolókat a szocialista erkölcs, a mi világnézetünk hassa át, ezt serdülő korban kell elkezdeni.

KADÁR JÁNOS elvtárs:

Ezzel a javaslattal úgy vagyok, ha az általános vonalát veszem alapul, egyetértek vele, de maga a szöveg az olyan, hogy én így ebben a formában nem tudnám nyugodt lélekkel megszavazni. Túl sok kérdéshez nyúl, természetesen nem is tudja a kérdéseket megfelelően kidolgozni.

Ami a régi dolgokat illeti, túl sokat arról ne vitatkozzunk, ami október előtt történt. A régi dolog az közismert, mindenkinek a könyökén jön ki. A magyar sport óriásit fejlődött, ezt mindenki tudja, még az ellenség is. Ebben a fejlődésben azonban ellentmondások voltak, amelyek később ki is tűntek. Azt lehetne talán mondani, hogy a legsúlyosabb ellentmondás az volt, hogy a minőségi sportra túl nagy súlyt helyeztek és ennek a minőségi sportnak az eredményéért politikai és erkölcsi engedményeket tettek, amit nem szabad lett volna tenni. Nem tudom, hogy a mi sportunk jó, vagy nem, de ha az ember egy pillanatra végiggondolja a mi sportunkat, és összehasonlítja a Román Népköztársaság sportjának a fejlődésével, akkor nekem a románoké szimpatikusabb. Sok éven keresztül nem lehetett valami kimagasló világraszóló román sportsikerről hallani, de szép szívósan hozzákezdtek, és az eredmény mutatkozik; néhány olyan sportágban világklasszist értek el, ami azelőtt náluk nem is volt. Ezt már csak úgy általában mondom.

Azt hiszem a múltban ezeknél az eredményeknél – akármilyen anyagi juttatást is adtak az egyes élsportolóknak – nem ez volt a baj, a baj az volt, hogy túrték, hogy az egyes állampolgárok fölé helyezték magukat és a törvényt lábbal tapossák. Ilyen engedményeket nem szabad tenni. A régi hibák forrásához hozzátartozik – az én véleményem szerint – az a képtelen helyzet, ami a sportéletet irányító elvtársak viszonyán belül volt. Szent meggyőződésem ez. Az a véleményem, hogy azokban az ellentétekben, ami megmutatkozik részben Hegyi, Terényi, Kutas, Sebes Gusztáv között, sajnos nem az elvi nézeteltérés dominált, hanem nagyon nagy szerepet játszottak a személyi sértődöttségek és olyasfajta vonás, hogy bebizonyítsa minden áron, hogy azért is nekem lesz igazam. Együtt járt ez azzal is, hogy a vezetőkhöz a viszony nem elvi volt, a Farkas Mihályhoz a viszony nem volt elvi. Ha pl. az Adminisztratív Osztály valamivel nem egyezett és kellő módon tálták a Farkasnak, egy pillanat alatt megvolt a jóváhagyás. Ilyen körülmények között megszűnik a pártirányítás, megszűnik az állami vezetés,

minden megszűnik, ha ilyen helyzet van. Ha már a múltról beszélünk, ezeket a dolgokat említsük meg, melyeket le kell küzdeni – negatív vonások ezek, melyek a pozitív vonások mellett jelentkeznek.

A jelentés szerkesztésénél a jelenlegi helyzet elemzéséből indultam volna ki. A múltat el is hagytam volna, amennyiben a múlt minket érdekel, az a jelenlegi helyzetben is benne van.

Mit tartok jellemzőnek?

Először is minket, mi Politikai Bizottság vagyunk, elsősorban a politikai kérdések érdekelnek. Van egy olyan helyzet, hogy a népi demokráciához hű sportvezetők egész sorát kidobták és helyettük ellenforradalmi beállítottságú embereket állítottak be. Az ellenforradalmárt a sportnál is úgy értem, ha azelőtt MDP tag is volt, de ha egyszer csatlakozott az ellenséghez, az ellenforradalmár. Demokratikus elemek kiszorítva, ellenforradalmárok benyomultak és jelenleg is ott vannak – ez a magyar sport mostani helyzetének a fő jellemzője. Ennek megfelelően általában a sportéletben az antidemokratikus elemek megerősödtek. Ehhez a jellemzőhöz tartozik az is, hogy a sportéletben van anarchizmus, mindenki azt csinál, amit akar. Van ilyen jelenség is. Innen származnak a lemaradások a bokszolásnál, a futballban, vagy más vonalon is. Én állítom, hogy jelenleg nincs szoros vezetés, és ezek a bizonyos személyi ellentétek hatnak. Kijelentem, hogy a Hegyi, a Terényi, a Kutas, a Sebes is – a Sebest sem tartom ellenforradalmárnak, bár a kritikus időpontban az ellenforradalom mellé állt, megijedt, de nem meggyőződése szerint ellenforradalmár – az ellenforradalomban szemben harcban állnak, ma is harcban állnak, de még mindig nem tudom biztosan, hogy ha az ellenforradalmárt, vagy Terényit kell választani, Hegyi melyiket választja. Ugyanez áll fordítva. Kijelentem, hogy ez így van, ettől meg kell szabadulni. Nem öt ember sértődöttségi mániájának a kiegyenlítése, hanem a magyar sport, a szocialista forradalom megvédése a fő dolog. Megkérem, legyenek szívesek vegyék ezt tudomásul.

Ebből adódóan mit kell csinálni? A javaslatot át kell egy kicsit dolgozni. Ilyesfajta sorrendbe kell állítani: *A népi elemeket vissza a sportvezetésbe*. Nem minden kített embert kell persze visszavenni. Itt vegyék figyelembe azt, amit a párt csinált. Az emberek túlnyomó többségét visszavettük, akiket az ellenforradalom kidobott valamilyen címen, de az emberek egy bizonyos részét úgy kell venni, hogy nem rendelkezik az általa vezetettek bizalmával. Az újonnan felszínre került emberek nagyobb részét ki kell dobni, de nem mindenkit. Azok között sem mindenki gazember. Olyan rendszert kell csinálni, hogy mondjuk mintegy 120 kulcspozícióba – lehet ez a központi szerveknél, a szövetségeknél, a sportköröknél – megnézzük kik azok, akiket vissza kell hozni és kik azok, akiket ki kell dobni. Ez a legsürgősebb. Ennél világosabb nincs, ebből mindenki megérti mit kell tenni. Erre pontos tervet kell készíteni, név szerint. A jelenlévő elvtársak tárgyalják meg. Végre kell hajtani az év végéig.

A vezetés megszervezése. Megmondom elvtársak, hogy a párt Sportbizottságának

a mi jelenlegi viszonyaink között nincs létjogosultsága. A pártnak sportbizottságra akkor volt szüksége, amikor legalább 5 párt ellen harcolt, akkor kellett, hogy legyen. Ami jelenlegi állami rendszerünk mellett párt sportbizottságra külön nincs szükség. Feltételezem, hogy van egy állami vezető sportszerv, azt a kommunisták vezetik, akiket a Politikai Bizottság határozata kötelez és az Adminisztratív Osztály ellenőrzi a határozatok végrehajtását. Azt mondanám, hogy átmenetileg, egy bizonyos meghatározott feladatra, a sportélet politikai megszilárdítására kell egy párt bizottságot létrehozni, például 6 hónapi időtartamra. Párt sportprogram nem kell. Miféle sportprogram volna, ami nem azonos a Magyar Népköztársaság sportprogramjával? Erre így külön nincs szükség. Hasznos volna, mondjuk 6 havi időtartamra kiküldeni egy párt bizottságot, amelynek a feladata az lenne, hogy a sportéletet politikailag rendbe hozza. Ha mi ezt állandósítjuk, akkor ennek feltétele, hogy a párt egyik titkára legyen az elnöke, jelen esetben Marosán elvtárs a sportbizottság elnöke. Akkor milyen viszony legyen az állami vezetés és a párt sportbizottsága között? A pártban az ügyeket Terényi dönti el, aki hivatásszerűen ezzel foglalkozik, nem az, akinek odatolják az orra alá. Akkor pedig garantálva van az ellentét 20 esztendőre az állami vezetés és a pártvezetés között. 6 hónapra mellette vagyok és azt hiszem, hogy szükséges is, azzal, hogy végrehajtsa a sportban a politikai tisztogatást. Ez persze nem azt jelenti, hogy mindenkit ki kell dobni, aki nem párttag.

A pártvezetés szempontjából nagyon hasznos és szükséges dolog, hogy az MLSZ, vagy más választmányoknál legyen a kommunistáknak csoportja, de el kell még dönteni, hogy ki irányítsa a kommunista frakciót. Nem olyan egyszerű a kérdés, kicsit érteni kell a sporthoz magához is.

A KISZ-nél sportbizottság kell, mint állandó bizottság, mert a KISZ sportbizottság területe nem ütközik az állami sportbizottság területével. A KISZ-nél ez állandó, önálló feladat.

Az állami sportbizottságot illetően a vita abban van, hogy a Minisztertanács felügyelete alá tartozzék-e. A dolog lényegén ez semmit sem változtat, így is tud jól és rosszul dolgozni, de bizonyos mértékig a súlyát növeli, ha a Minisztertanács alá tartozik. Egyetértek, hogy visszamenjen a Minisztertanács felügyelete alá. Arra vigyázzunk azonban, hogy rendelettel állítsuk vissza az MTST-t a Minisztertanács hatáskörébe, ne törvénnyel, mert lassan alig lesz olyan közéleti kérdés, amire már nincsen törvény. Valami rendelet[et] kell csinálni és abban világosan megmondani mi az, ami az MTST-hez tartozik. Oda tartozik: az anyagi eszközök feletti rendelkezés bizonyos keretek között; a szakszövetségekkel szemben a nemzetközi kapcsolatokban monopólium; a szigorú rend kérdése, a sportsajtó kérdése, kiadványok kérdése. Ha ez központi kézben van, akkor azt is meghagynám, hogy a szakszövetségek döntését csak az elnökség változtathatja meg – ezt tényleg egy ember nem változtathatja meg. Azonban pl. a bajnoki rendszert a központi szervezetnek jóvá kell hagyni, a szövetségek meghallgatásával. Azok dolgozzák ki. És így tovább. Ezt pontosan ki kell dolgozni, és a rendeletnek tartalmaznia kell.

A Sporttanács és az apparátus kérdéséhez: az MTST állami szerv, a Minisztertanács hagyja jóvá, az apparátus legyen az övé. Az MTST elnöksége rendelkezzen tulajdonképpen az apparátussal.

Az egyesületi rendszernél azt hiszem helyes az, hogy háromféle egyesület legyen: szakmai, területi és iskolai. Mindegyiknél meghatározva a felügyeleti hatóságot. A szakmainál pl. elsődleges a szakszervezet, másodlagos az MTST elnöksége, a területinél a tanács, az iskolainál az iskolai felügyelő hatóság a KISZ-szel együtt.

Az állami támogatás növelésének kérdéséhez. Jelenleg az állami támogatás egyharmada a réginek. Valószínűleg azt az utat vesszük, hogy évről-évre emeljük egy kicsit, de tudni kell, jelenleg úgy állunk, hogy a kiadási oldal túl van teljesítve, az összes népgazdasági kiadást illetően, de a bevételi oldal még nincs teljesítve. A meglévő anyagi eszközöket kellene jobban felhasználni, mint ahogy jelenleg fel vannak használva, de azért azt az elvet el lehet fogadni, hogy évről-évre valamivel növeljük az állami támogatást – az 1957. évihez képest – a reális lehetőségekhez mérten. (SOMOGYI [MIKLÓS] elvtárs közbeszólása: Külön gondot fordítva az iskolai sportra.) A jelenlegi lehetőségek jobb kihasználása alatt ezt is értem, ez már az iskolai sportra is vonatkozik.

Helyeslem azt az elvet is, hogy a nyereségrészesedés egy részét a tömegsport céljaira fordítsák. Vannak üzemek, ahol rendkívül szeretik a sportot. Ha nagyon jól dolgoznak, és azt akarják, hogy az üzemben legyen sportélet, tessék szavazzák meg erre a célra a nyereségrészesedés egy részét. (APRÓ [ANTAL] elvtárs közbeszólása: De meg kell szavaztatni az emberekkel!) Természetesen, meg kell szavaztatni, nem úgy, hogy pl. a trösztigazgató elrendeli. Ezért kell sietni a másik javaslattal is, amit szintén meg kell szavaztatni az emberekkel.

Külön kell foglalkozni a sportvezetők képzésével, a szakvezetők képzésével – nem is csak a falusiakkal, hanem általában. Aki ért valamit a sporthoz, az tudja, hogy a legnagyobb bajok a szakvezetőkkel vannak. Amilyenek azok, olyanok lesznek a sportolók is.

Ezeket tartanám a legfontosabb dolgoknak.

Egy másik kérdéstről szeretnék néhány szót szólni. Idestova 4 éve folyik egy harc Magyarországon a népi hatalom és az ellenség között nagyon kiélezve. Ennek a menete az volt, hogy 1953-tól 1956. november 4-ig az ellenforradalom előrenyomult, 1956 novemberétől visszavonulóban van. El fog jutni egy szép napon oda – a katonai erők területéről lassan már kiszorul, kiszorul a politikai élet területéről is –, hogy illegálisba kényszerül, s marad a kultúr- és sport terület számára. Mindinkább így lesz. Tavasszal volt a MUK, a pisztolyokat olajozták, azután kiderült, hogy nem lett semmi, most már még kevesebb ilyesmi van, és kezdenek dolgozni a sportterületen. Ez egyébként is olyan terület, ami nagyon kedvező az osztályellenségnek és a burzsoáziának. Nagyon hamar kerülhet itt sor nacionalista mótélyezésre. A szovjet–magyar mérkőzést is kicsit korainak

tartottam.⁶³ A futballmeccs soha sem ápolja a barátságot sem az USA és Anglia csapata között és a magyar–szovjet viszonylatban sem. Nagyon erős barátságon belül ez már megy.

Megmondom őszintén, hogy ezekkel is harcoltunk mi a múlt évben, a diákok egy részével, a huligánokkal, meg a „B” középpel.⁶⁴ Ez egy fasiszta gyülekezet – ami persze nem azt jelenti, hogy mindenki, aki idetartozik az fasiszta – de a lényege az, és az sem véletlen, hogy a Ferencváros a fő bázis. Tavasszal nagy nyilvános ülést tartott az újjáalakult „B” közép. Ez egy veszélyes intézmény, ehhez a sportnak nagyon minimális köze van. Azok, akik ezt kifundálták, nem a sport iránti szeretetből tették, azok, akik részt vesznek benne lehet, hogy a sport végett vesznek részt benne. Én például ezt az idei tavaszi helyzetet felhasználtam volna arra, hogy örökre megszüntessem a „B” középet úgy, hogy legalább 80 vezetőt letartóztattam volna és börtönbe csukattam volna legalább 10 esztendőre. Saját szememmel láttam – nemcsak futball, hanem vízipóló mérkőzésen is –, hogy a mérkőzéssel háttal állva dolgoztak a dirigensek. Csűrhe, szervezett fasiszta banda ez. Meg kell végre ezt érteni, és le kell velük számolni. Ezekkel megint úgy találkozunk majd, hogy puska lesz az ő, de remélem a mi kezünkben is. Nem lehet szentimentálisnak lenni, mi még kibírjuk, ha a „B” közép miatt hangoskodni fognak. Nem lehet tűrni, amit csinálnak. Ha az elvtársak nem ügyelnek, akkor a sportmérkőzések lesznek az egyetlen legális területei a szovjetellenes, kommunistaellenes, antiszemita hangulatkeltésnek, és 70 000 emberre lövetni nem tréfa dolog. Ha még megszökik vagy 70 ember, azt is kibírjuk, minthogy mi intézményesítsük az ellenség legális törekvéseit. Ehhez már kevés az, hogy a Hegyi haragszik a Terényire, vagy viszont. Ki fogjuk bírni, ha nem lesz világbajnok a magyar futballcsapat, akkor sem fogunk a fasiszmusnak legális fedezéket nyújtani. Ez még a sporteredményeknél is fontosabb.

Itt van a Grosics, tényleg egy világklasszis, én nagyon szeretem nézni, ahogyan a pályán mozog, de azért egy mindenki által ismert csempész. Mint mondják, díszmenetben ment vissza a magyar sportéletbe. Ez nem egészséges és tisztességes. Ami Puskást illeti, visszajöhet, de csak mint magyar állampolgár és nem mint Puskás a csapatkapitány. Míg él, nem lesz többé csapatkapitány. Mint állampolgár, ha vissza akar jönni, tessék. (MAROSÁN [GYÖRGY] elvtárs közbeszólása: Azért is felel, amit ő csinált.) De, hogy ilyen embereket diadalmenetben vigyünk vissza a sportéletbe, nem lehet. Saját magunkat köpjük szembe az egész világ előtt. Olyan, mint a Grosics, nincs több nekünk, de közel olyan van legalább 10. Miért kell nekünk a Grosics? Nem azért mondom, hogy dobják ki, nem szól ebbe bele a Politikai Bizottság, de általában, mint közfelfogást felvetem, hogy a magyar törvényeket lábbal taposó embereket mi nem ajánljuk. Arról van szó, hogy a

---

⁶³ A mérkőzést 1957. szeptember 22-én, vasárnap a zsúfolásig megtelt Népstadionban játszották több, mint 90 000 néző előtt, amit 2:1-re a Szovjetunió csapata nyert meg.

⁶⁴ „B” közép: A Ferencvárosi TC elsősorban labdarúgó szurkolóinak ún. kemény magja. A ma is létező elnevezés a lelátón elfoglalt törzshelyből származik.

sportolókat anyagilag is egy kicsit meg kell vizsgálni. Amit az állam ad, adja, de ha valaki, akár 10 fillér árát is csempészéssel szerez, börtönbe vele, de gyorsan. Meg fogják kapni, amit megérdemelnek, akkor is, ha vezetőről van szó.

Azért szeretném a figyelmet erre felhívni mert, amit most meg tudunk oldani kis zajjal, azt fél év múlva úgyis meg kell oldani óriási ribillióval. A fejlődési tendencia teljesen világos. Amíg a „B” közép megvan, nem tudunk egészséges sportéletet teremteni. Disszidálni fognak a magyar sportolók? Hála istennek, ez tiszta haszon, a magyar sport nem fog belehalni. Egy részük úgyis visszajön, egynek sincs ilyen dolga sehol. Ezért legyen tisztelettudó, hálás az országnak, a népnek.

Még egy dolog, ez összefügg a sporttal, de nemcsak a sport kérdése. A magyar–szovjet meccs után – amit én lemondtam volna, mert a magyar–szovjet barátság nem rossz, de nem olyan, hogy a futballpályán kitegyem ilyen próbának – de amit ezzel a meccsel csinált a sajtónk, az már sok. Meg kell kérdezni, hogy újra akarják kezdeni a régit? A Népszabadság, a párt lapja fő címen ezt hozta: „Gólokkal győzhettünk volna!”⁶⁵ Hát ki az atyaisten tartotta vissza őket, hogy ne győzzenek? (FÖLDES [LÁSZLÓ] elvtárs közbeszólása: Puskás ügyében is írt a Népszabadság.⁶⁶) Az összes sajtónk így ír a meccsről. Minek ez elvtársak? Nagyon kemény, nem rossz ellenfél megverte a magyar csapatot. Nekem ez a véleményem, mint laikusnak, de hát miért csinálunk világraszóló győzelmet a vereségből? Mi lett volna, ha mi győzünk? Mit írt volna a Népszabadság? Megmondom a Sport-hírlapot is elő kell egy kicsit venni, nagyon apolitikus. Nem is kell persze, hogy sok politikai vezércikk legyen benne, de azért nagy nemzeti ünnepen néhány szót írhatnak. A sportrovatoknál rendet kell csinálni, nagyon sok léha ember van ott. (FÖLDES [LÁSZLÓ] elvtárs közbeszólása: A legnagyobb baj a Népszabadságnál, hogy a sportrovatnál nem a szocialista, kommunista vonal érvényesül.) Ott is változtatni kell. Hegyi elvtárs, nem lehetne valahogy intézkedni? A sportéletben valami olyasmi tanítás érvényesül, hogy tulajdonképpen a magyarok a világ legjobbjai, mindig azok voltak és lesznek. Nem lehetne egy kicsit szerényebb hangon írni? (HEGYI [GYULA] elvtárs közbeszólása: Nem hozzánk tartozik a Népsport.)

A sporttal kapcsolatos nacionalista felfogás ellen kell valamit csinálni. A magyar–szovjet meccsen a kormánypáholyban ülőknek a harmada, ha szabadjára engedte volna érzéseit, maga is megverte volna a szovjet csapat tagjait, meg a bírót is. Persze ehhez képest ez a „B” középnél a hatodik hatványon jelentkezik. Ennek véget kell vetni, fel kell lépni ellene. A Népsport foglalkozzon olyan problémákkal, mint pl. „A nemzetek barátsága és a sport”, „A nemzet és a sport” és ehhez hasonlókkal.

A jelentést át kell dolgozni, olyan jellege legyen, amiből kitűnik, hogy mi nem

⁶⁵ *Népszabadság*, 1957. szeptember 24.

⁶⁶ Puskás nyugatnémet „feketelistán”. *Népszabadság*, 1957. október 2.; A hír szerint az NSZK Labdarúgó Szövetsége a német válogatott rágalalmazásáért Puskást eltiltotta mindenmű játékos és edzői működéstől.

akarjuk az egész sportot megreformálni, hanem a Politikai Bizottság határozata egyes intézkedésekre vonatkozik.

FÖLDES LÁSZLÓ elvtárs:

Egy-két dolgot szeretnék felvetni, ami a vitában felmerült. Az első a pártirányítás kérdése, a párt sportbizottsága. Azt el tudom fogadni, hogy ne legyen, de amit Kádár elvtárs javasolt, hogy a személyi kérdések megoldására bizottság jöjjön össze, azt feleslegesnek tartom. Arra gondoltunk, hogy addig, amíg berázódik az egész, szükség van erre a sportbizottságra. A Titkárság, a Politikai Bizottság nagyon ritkán képes foglalkozni ezzel a kérdéssel. Az a véleményünk, hogy addig, amíg a helyzet kicsit rendbe jön – lényegében ez a határozat megteremti ennek az alapját – addig legyen a pártban is sportbizottság. Ha a Politikai Bizottság határozatot hoz, hogy tényleg mondjuk [a] 120 legfontosabb pozícióban biztosítsuk, hogy a népi demokráciához hű emberek legyenek, ezt az állami szerv végre fogja hajtani az Adminisztratív Osztály ellenőrzésével. Azzal egyetérték, hogy tartósan a pártban sportbizottságra nincs szükség. Megint tényleg úgy lesz, hogy a Terényi elvtársnak nagyobb a szerepe, de azért mégis csak kisebb, ha van egy havonta összeülő bizottság.

Hegyí elvtárs felszólalása megmondom, hogy az embert egy kicsit lesújtja, rosszul esik. Hegyí elvtárs felszólalásában egyetlen dolgot ismer el mint hibát, az iskolai sport elhanyagolását. A sportéletben ilyen morális dolgok, túlzott anyagiasság – ami a jelentésben van – nem jellemző, mondotta Hegyí elvtárs. Megmondom, hogy messze túlmenően ami itt van, vannak olyan dolgok ... (HEGYÍ [GYULA] elvtárs közbeszólása: Az elvtársak 12 futballcsapatot ismernek.) Én üzemi párttitkár voltam, láttam, hogy mit kívánnak a futballisták, de nemcsak a futballisták, s ezek nem az NB I-es csapatba tartoztak. Az egész műhelyre dezorganizáló hatással voltak. Az igazgató elvtárs engedélyezte, hogy munkaidő alatt eddzenek. Az egész kérdés társadalmi kérdéssé vált. A sporterkölcs kihatással van az egész társadalomra.

Azt mondja a Hegyí elvtárs, hogy ezt a jelentést tájékoztatásként fogadja el a Politikai Bizottság. 1954-ben hozott a Politikai Bizottság egy általános határozatot.⁶⁷ (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Három javaslat van: a tettek, hogy fogadjuk el úgy, ahogy van, a Hegyíé, hogy tájékoztatóként vegyük, az enyém, hogy dolgozzuk át.) Azt akarom mondani, hogy az 1954-es, alapjaiban helyes határozatnak nem is indult meg a végrehajtása, mert a Hegyí elvtárs és az apparátusa a határozatot nem tette magáévá. (HEGYÍ [GYULA] elvtárs közbeszólása: Pártdícséretet kaptam a határozat végrehajtásáért.)

Elvtársak, itt most a társadalmi élet egyik oldaláról, a sportéletéről van szó. Az MTST-t nem lehet egy állami szervezettel összehasonlítani. Azt hiszem Kádár elvtárs is mondotta, helyes, hogy ennek a Minisztertanács által kinevezett társadalmi bizottságnak a jelenlegi apparátus alá legyen rendelve.

⁶⁷ A testnevelés és sportmozgalom helyzetéről az MDP KV Politikai Bizottsága 1954. december 15-én hozott határozatot. (MOL M–KS 276. f. 53. cs. 209. ő. e.)

Kádár elvtárs felvetette, hogy a jelentés sok kérdést ölel fel. Valahogy a dolgok összefüggnek. A sportmorálnak a megteremtése megköveteli, hogy valahogy rendezzük az élsportolók helyzetét. Azt hiszem, hogy a legfontosabb kérdéseket fogtuk meg – 5-6 kérdést – a sportmorált, az iskolai sport kérdését, az állami, társadalmi szervezés kérdését. Ezekről a pártban vitatkozni kell. Óriási viták vannak. Van, aki az állami támogatást kifogásolja és követeli, hogy a régi[t] visszaállítsák. Nem helyeseljük. Meg kell mondani, hogy ebben az új helyzetben mire van szükség. Mi a helyes állami irányítás? Mi ezt tartjuk – amit a javaslatban megírtunk – helyesnek és ezt javasoljuk.

Nem élezi ki a jelentés – és azt hiszem, hogy ez a kritika jogos –, hogy még az ellenforradalom által kidobott elvtársak ügye nem rendeződött, és az oda beáramlott ellenséges elemek kiszorítására nagyobb súlyt nem helyeztek. Ezzel egyetértek. A bizottságot Hegyi elvtárs arról tájékoztatta, hogy lényegében befejeződött az ellenséges személyeknek az eltávolítása a sport területéről. Mi ennek nem néztünk utána és ezért egyetértek azzal, hogy ezt jobban alá kell húzni. Az is helyes, hogy a múltból szóló részt el lehet hagyni.

Nem élezte ki a jelentés ugyancsak azokat nem elvi alapon álló ellentéteket, amiről Kádár elvtárs beszélt. Ez nagyon megnehezítette, megmondom elvtársak, a bizottság munkáját. Sorba fogadtuk a vezetőket és miféle dolgokat mondtak el egymásról, azt csak az tudja, aki ebben él. Megmondom, tátva maradt a szánk. Micsoda ellentétek? Jólőre figyelmeztettek bennünket egyes elvtársak, vigyázzatok, mert még azt is megbeszélük, hogy ki mit fog mondani. Nem tudjuk a végén, hogy melyik táborhoz tartozott.

A „B” közép kérdéséről. Egyetértek, hogy itt nekünk lépéseket [kell] tenni, de vigyázni kell, mert a Fradi mellé odacsatlakozott egy csomó becsületes ember, amikor látta, hogy a csapatot lefejezték. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Ismert dolog, hogy ezt senki nem akarja.) Azt akarom mondani, ha mi adminisztratív lépéseket teszünk a „B” középpel szemben, az együtt jár azzal, mintha a kormány magát a sportegyesületet akarná elnyomni. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Hát ha ezek a jövő héten támadnak, lenyeljük? Nem Ferencvárosnak hívják őket? Azt csinálják, amit akarnak!) (HERCZEGH [FERENC] elvtárs közbeszólása: A „B” közép vezetőit el kell távolítani!) (MAROSÁN [GYÖRGY] elvtárs közbeszólása: Mi az, hogy tízes bizalmi? Illegális szervezkedés?) Ha például az egyik játékosnak valamilyen jubileuma van – mondjuk az Ombódinak – kiteszik az egyes üzletre a kalapot és abba 10-20-50 forintokat dobnak. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Ez egymagában még nem baj, ez a klubszeretet!)

Azt javaslom, a Politikai Bizottság ezt a jelentést fogadja el olyan módosítással, hogy a bevezető részt hagyjuk el, emeljük ki jobban az ellenséges elemeknek a kiszorítását, megfelelő fontossági sorrendet tartunk. Az állami irányítás és a társadalmi irányításra vonatkozó helyzetet, miután az elvtársak Hegyi elvtárs kivételével ezzel egyetértettek, fogadja el a PB azzal, hogy az MTST a Minisztertanács alá tartozzék, a területi szerveket a tanácsok alá rendeljük és létre

kell hozni a kommunista frakciót. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Meg kell állapítani azt a kört, amin belül célszerű ezt létrehozni.)

A nyereségrészesedésről, most függetlenül a sporttól, van egy olyan hangulat a városon, hogy mind zsebre akarják vágni. Ezt nem szabad engedni. (FRISS [ISTVÁN] elvtárs közbeszólása: Külön kell rendezni a nyereségrészesedés kérdését.) (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Csak akkor kell csinálni, ha megszavazták. Ezt csak helyeselni lehet.)

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Át kell dolgozni a jelentést két héten belül. A párt sportbizottságára legyen benne a névszerinti javaslat, bizonyos átmeneti időszakra azzal a megbízással, hogy a sportéletben politikailag rendet teremtsen.

HEGYI GYULA elvtárs:

Azt javasolom, hogy ebben a sportbizottságban legyen benne a 3 elvtárs, aki a jelentést készítette.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Ezt most nem szavazzuk meg.

2/b Személyi rész:

FÖLDES LÁSZLÓ elvtárs:

Berzi Sándor elvtárral kapcsolatos javaslatról, miután több elvtárs olyan észrevételt tett, hogy vizsgáljuk meg jobban egy kicsit, elállunk. Azt javasoljuk, hogy tárgyalja meg a Politikai Bizottság a leváltási javaslatokat és az elnökre vonatkozó javaslatot, az elnökhelyettesekre új javaslatot fogunk tenni.

A Csanádira vonatkozólag azt akarjuk elmondani, a bizottságot az is vezette, hogy szűnjön meg az, hogy a kormány, a párt az egész Ferencvárost úgy, ahogy van ellenséges sportszervezetnek tartaná, ezért arra gondoltunk, hogy a Csanádival, aki ismert sport testnevelési tanár és elég rendesen viselkedik, talán megnyernék egy olyan tábor, amelyik jelenleg távol van tőlünk. Nem mint konkrét személyi javaslatot, de magát a gondolatot helyesli-e a Politikai Bizottság?

A Hegyi elvtárral szerintem a magyar sportot tovább vinni nem lehet. Képtelen erre – bár 60 éves is már – nem képes megváltozni. (RÓNAI [SÁNDOR] elvtárs közbeszólása: Ha csak 50 éves lenne, akkor se.) Lehet, hogy ha 50 éves lenne, akkor se. Nem tudunk vele zöldágra vergődni.

APRÓ ANTAL elvtárs:

Javasolva van elnöknek Murai István. Megmondom, ha csak az anyagot nézem jó, de 9 éve egyhuzamban külföldön, messze van az itthoni politikai és egyéb helyzetétől. 9 évig nem dolgozott itthon, nem ismeri az itthoni helyzetet, az embereket, a sportolókat. 1 vagy két [év] múlva más, de most nem helyes.

MAROSÁN GYÖRGY elvtárs:

Hegyi leváltását a legteljesebb mértékben támogatom, a legsürgősebbnek tartom. Nem lehet tovább vinni. Bár, amikor szabadságra mentem, az volt a véleményem, hogy addig nem lehet leváltani, amíg helyére megfelelőbb embert nem találnak.

Nem ismerem az itt javasolt Murai elvtársat, de ha megfelelő tekintéllyel bíró ember, mindegy, hogy 9 évig távol volt. Az első elképzelésem az volt, hogy a sport élére elnöknek politikailag, társadalmilag elismert keménykezű vezető kell, aki a párt- és állami intézkedéseket keresztül tudja vinni, és akinek annyi reprezentatív képessége van, hogy külföldön a magyar színeket képviselje. Nem tudom ez az elvtárs ezeknek a képességeknek mennyiben felel meg? Valahonnan elő kell teremteni egy tekintéllyel bíró elvtársat. (HERCZEGH [FERENC] elvtárs közbeszólása: Murai ebből a szempontból megfelel.)

Az alelnökökkel nagyon vigyázzanak, nemcsak azért, mert egyik vagy másik elvtárs kifogásolta. Mindenki tudja kiről van szó. Nem igaz, hogy ennek az embernek régi munkásmozgalmi múltja van.⁶⁸

Széjjelnézhetnek az elvtársak jobban. Itt van például a parlamentben a Kádas. Fial ember, képzett, pártiskolát végzett, vasas. Ezek mellé a személyek mellé, akiket a javaslatba hoznak – pl. Berzi mellé – sem lehet tenni. Nekünk fontos, hogy a sportmozgalomban egységes vezetés legyen, de Hegyit addig leváltani nem lehet, amíg megfelelő ember nincsen. Állítom azt is, hogy azért is lényeges a Hegyinek a leváltása, mert mint vezető az egész eddigi 12 esztendő sporteredményeket személyi eredményének tünteti fel. Megmondom a Hegyi sose szerette a pártot, sose fordult a párthoz, csak akkor, ha bajban volt. Megpróbáltunk annakidején, amikor visszajött beszélni vele. A Melbourne-i olimpián mint követ elárulta az országot. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Nem árulta el az országot.) Annak, hogy visszajött nem az a magyarázata. (KÁDÁR [JÁNOS] elvtárs közbeszólása: Ne menjetek el ilyen messzire!) (HERCZEGH [FERENC] elvtárs közbeszólása: Azért a Hegyinek vannak érdemei, elég nehéz körülmények között volt annakidején. Mi a Hegyinek a leváltását azért javasoljuk...) Miért mondja nekem, hogy a Hegyi ki volt?

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Hagyjuk, mindannyian ismerjük, hogy ki volt a Hegyi.

HERCZEGH [FERENC] elvtárs:

Azért javasoljuk, mert a Hegyi azt a feladatot, hogy társadalmi feladat a sport, nehezen tudja betölteni, mert ma is elnyomja még mindig a társadalmi kezdeményezéseket.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Én nem mondom, hogy hazaáruló. Le kell váltani, ebben általános egyetértés van.

MÜNNICH FERENC elvtárs:

A két alelnökkel kapcsolatban: az egyik máris elesik, a másik sem végleges, de nem tartom helyesnek, hogy az elnök és a helyettes is futballista.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Murai is futballista volt?

⁶⁸ Marosán György Berzi Sándorra utalt, aki a Vasas Szakszervezet sportosztályának vezetője volt. Az előterjesztés szerint „Berzi elvtárs 12 esztendeje sportvonalon dolgozik, köztisztületben álló elvtárs, régi szervezett munkás.”

FÖLDES LÁSZLÓ elvtárs:

Az is futballista volt, a Kispestben játszott.

FEHÉR LAJOS elvtárs:

Merész javaslatom lenne. Tekintve, hogy a sport területén óriási az ifjúság nevelése, megéri a kérdés, hogy egy nagyon erős politikai, szervező tapasztalattal rendelkező elvtársat állítsunk oda. Én Földes László elvtársat javasolom. Szerintem megéri.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Vegyük le napirendről, nem lehet ezt így csinálni.

A következőről van szó. Meg kell hozni a párt határozatát, annak kell, hogy legyen egy olyan utolsó pontja, hogy mi a felhasználási módja, hol, kik tárgyalják meg és kapják meg, és közben foglalkozunk a személyi részével.

Az én véleményem szerint a Hegyit gyorsan leváltani nem lehet. Elő kell készíteni a rendeletet, és ennek a rendeletnek kell tartalmaznia az elnöknek és a helyetteseknek a kinevezését. Azt is figyelembe kell venni, amit Münnich elvtárs mondott. Addig elő kell készíteni a javaslatokat.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Földes elvtárral ilyent nem lehet csinálni.

FEHÉR LAJOS elvtárs:

Itt ötlött az eszembe.

KÁDÁR JÁNOS elvtárs:

Egy embert bánt ilyesmi. Szerencsétlen gondolat.

3. [A] KISZ javaslatai

a.) Javaslat a KISZ Országos Értekezletének határozatára

KOMÓCSIN ZOLTÁN elvtárs:

Néhány szót szeretnék előrebocsátani. Az elvtársaknak tájékoztatásul azt akarom elmondani, hogy ezt az anyagot széleskörű vizsgálat alapján készítettük el, felhasználtuk azokat az elemzéseket, melyeket a DISZ KV titkárai készítettek és meghallgattunk nagyon sok embert. Persze ez nem zárja ki azt, hogy ez az anyag egy egész sor fontos kérdésben kiegészítésre szorul.

Úgy néz ki, hogy szükséges volna lerövidíteni, bár úgy gondoljuk, hogy ebben az esetben nem olyan nagy baj, ha 3-4 oldallal több, mint kellene. Az anyag stílusán is kellene javítani úgy, hogy a legegyszerűbb fiatal is megértse, hogy mit akarunk mondani.

A következő problémák vannak. A határozati javaslatból is kiderül, mi szeretnénk a konferencia fő jelszavává tenni, hogy „Együtt az egész ifjúsággal!” Jelenleg a továbbfejlődés szempontjából az egyik legnagyobb probléma az elzárkózás az elől, hogy felvegyenek olyanokat, akik ellen semmi kifogás nincsen, de nem fér bele a baráti körbe. Nem akarok erre példákat hozni, de tömegével van rá példa. Ebbe a jelszóba akarjuk tömöríteni, hogy a KISZ-nek magának az ifjúság tömegei között kell dolgozni. A jövőben nem akarunk 1 milliós szervezet lenni, de az eddiginél szélesebb létszámú ifjúsági köröket kell a párt befolyása alá vinni.